

**Ujawnienie informacji
dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki
w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawniane zgodnie z
Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z
dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla
instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma,
a także art. 111a ust. 3 ustawy Prawo bankowe na dzień 31 grudnia 2018 r.**

Spis treści

I. Informacje ogólne o banku.....	4
II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia	5
II.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.....	5
II.2 Informacja dotycząca organów Banku	5
II.3 Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku.....	6
III. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia	6
IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia	7
V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia.....	8
VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia.....	13
VII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia.....	13
VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441 Rozporządzenia.....	14
IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia	14
X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia.....	17
XI. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia.....	17
XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia	17
XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne– art. 446 Rozporządzenia oraz wymogi informacyjne wynikające z Rekomendacji M KNF	17
XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia	17
XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia	18
XVI. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia.....	20
XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia	20
XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia	21
XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia	23
XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia	23
XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia	24
XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia.....	25
XXIII. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P.....	25
XXIV. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a Ustawy Prawo Bankowe	35
XXV. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej ..	36
XXVI. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej	36

XXVII. Opis polityki wynagrodzeń	38
XXVIII. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń.....	38
XXIX. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo Bankowe	38
Załącznik nr 1_Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem	39
Załącznik nr 2_Oświadczenie Zarządu	43
Załącznik nr 3_Informacja na temat profilu ryzyka	44

I. Informacje ogólne o banku

1. Bank Spółdzielczy w Jedwabnem zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) Część Ósma dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych wynikających z wyżej wymienionego dokumentu według stanu na 31 grudnia 2018 r.
2. Niniejsze *Ujawnienie* obejmuje również informacje, o których mowa w art. 111a ust. 1 i 4 ustawy Prawo bankowe oraz w rekomendacjach nadzorczych.
3. Bank w zakresie ujawnianych informacji nie stosuje pominięcia informacji uznanych:
 - 1) za nieistotne - informacje nieistotne to informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) zastrzeżone lub poufne –Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Wszelkie dane liczbowe zostały wyrażone w tysiącach złotych.
5. Bank Spółdzielczy w Jedwabnem z siedzibą: 18-420 Jedwabne ul. Wojska Polskiego 1, zwany dalej „Bankiem”, został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w Białymstoku XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 28 czerwca 2002 roku pod numerem KRS 0000120464. Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 000494002 oraz NIP 7181103539. Bank zrzeszony jest z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A z siedzibą w Warszawie. Bank na dzień 31.12.2018 r. był uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
6. Bank Spółdzielczy w Jedwabnem jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie:
 - 1) ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z późn. zm.,
 - 2) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe z późn. zm.,
 - 3) ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze z późn. zm.,
 - 4) innych ustaw oraz Statutu Banku.
7. Bank, w ramach posiadanych uprawnień i zezwoleń, prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na terenie województwa podlaskiego oraz na terenie powiatów: gołdapskiego, oleckiego, ełckiego, piskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, sokołowskiego, siedleckiego, łosickiego, bialskiego. Bank Spółdzielczy w Jedwabnem prowadzi działalność na rzecz klientów indywidualnych i instytucjonalnych poprzez niżej wymienione placówki:
 - Centrala w Jedwabnem,
 - Oddział w Przytułach,
 - Oddział w Radziłowie.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

II.1 Informacje ogólne o systemie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową *Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem* przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Jest ona zgodna z założeniami strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. *Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem* jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. Planem ekonomiczno- finansowym, Polityką kapitałową i dywidendową a także politykami w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
3. Uszczegółowieniem procedur o których mowa powyżej są przyjęte przez Zarząd zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, delegujące obowiązki na poziom poszczególnych komórek organizacyjnych. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności wykonywanych przez poszczególne stanowiska w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
4. W ramach strategii działania oraz zarządzania ryzykiem Bank określił apetyt na ryzyko (dopuszczalny poziom ryzyka) poprzez wyznaczenie limitów wewnętrznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. W celu kontroli wyznaczonego apetytu na ryzyko Bank monitoruje stopień realizacji limitów w ramach wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej. System informacji zarządczej objęty jest kontrolą w ramach audytu wewnętrznego. Rada Nadzorcza otrzymuje syntetyczne informacje dotyczące ryzyka w prowadzonej działalności.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszej informacji.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w Załączniku nr 2.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w załączniku nr 3.

II.2 Informacja dotycząca organów Banku

1. Zarząd Banku składa się z 3 członków. W 2018 roku Zarząd działał w składzie :
 - 1) Marian Chrzanowski – Prezes Zarządu,
 - 2) Ewa Krzemień – Zastępca Prezesa Zarządu,
 - 3) Joanna Leszczewska – Członek Zarządu.

2. Rada Nadzorcza składa się z 9 członków Rady, w której skład wchodzi:
 - 1) Przewodniczący Rady Nadzorczej,
 - 2) Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
 - 3) Sekretarz Rady Nadzorczej,
 - 4) sześciu Członków Rady Nadzorczej.
3. Członkowie Zarządu nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust.1 pkt. 36 Rozporządzenia 575/2013.
4. Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg *Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem* oraz *Statutu Banku Spółdzielczego w Jedwabnem* biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Corocznej oceny kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z *Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu Banku*. Członków Rady Nadzorczej wybiera odwołuje Zebranie Przedstawicieli biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Corocznej oceny kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z *Procedurą dokonywania ocen odpowiedniości członków Rady Nadzorczej Banku*. Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
5. Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy komitetu ds. ryzyka.

II.3 Organizacja zarządzania ryzykiem w Banku

Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem* definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

III. Zakres stosowania – art. 436 Rozporządzenia

 Nie dotyczy
Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia

Fundusz własne na dzień 31.12.2018 r.

Pozycje	Kwota (w tys. zł)
Fundusze własne	11 545
Kapitał TIER I	11 545
KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	11 545
Kapitał rezerwowy	11 177
Zysk lub strata możliwa do przypisania właścicielom jednostki dominującej	712
(-) część niezuanego zysku z bieżącego okresu lub niezuanego zysku rocznego	-712
Skumulowane inne całkowite dochody	277
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	40
Fundusz udziałowy	372
(-) wartości niematerialne i prawne	-8
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-313
KAPITAŁ TIER II	-

Opis podstawowych składników funduszy własnych:

- Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy) – tworzony jest głównie z corocznych odpisów z zysku netto z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku. Fundusz ten zasila również wpisywane wpłacone zgodnie z statutem;
- Fundusz ogólnego ryzyka bankowego – tworzony jest na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej. Fundusz tworzony jest na podstawie decyzji Zebrania Przedstawicieli.
- Zysk lub strata możliwa do przypisania właścicielom jednostki dominującej (zyski zatrzymane) – pozycja równa wypracowanemu zyskowi netto, który jest korygowany z rachunku funduszu dla celów obliczania norm ostrożnościowych, jeżeli nie zaistniały przesłanki zaliczenia do funduszy własnych określone w Rozporządzeniu CRR,
- Skumulowane inne całkowite dochody – pozycja składa się z funduszu z aktualizacji wyceny, majątku trwałego oraz niezrealizowanego zysku i straty z aktywów dostępnych do sprzedaży,
- Fundusz udziałowy – składa się z opłaconego funduszu udziałowego obejmującego udziały wpłacone przed 28.06.2013 r.,
- Wartości niematerialne i prawne – pozycja obejmuje wartości niematerialne i prawne posiadane przez Bank w kwocie netto, pomniejszające fundusze własne,
- Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I – pozycja ta obejmuje w 20% niezrealizowane zyski (fundusz z aktualizacji wyceny papierów wartościowych) oraz w 100% niezrealizowaną stratę.

Bank nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

V. Wymogi kapitałowe – art. 438 Rozporządzenia

I. W ramach procesu ICAAP, dokonywana jest ocena istotności występujących w działalności Banku rodzajów ryzyka oraz szacowany jest kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka istotnego. Na 31.12.2018 r. Bank zidentyfikował jako istotne następujące rodzaje ryzyka:

- a) ryzyko kredytowe,
- b) ryzyko operacyjne,
- c) ryzyko koncentracji zaangażowań,
- d) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- e) ryzyko płynności,
- f) ryzyko braku zgodności,
- g) ryzyko wyniku finansowego,
- h) ryzyko kapitałowe.

Przy obliczaniu wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

1. Bank dokonuje agregacji kapitału regulacyjnego na poszczególne rodzaje ryzyka, tym samym oblicza łączną wielkość kapitału wewnętrznego w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.
2. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest kapitał regulacyjny.
3. Następnie Bank ocenia, czy kapitał regulacyjny w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, rynkowe i operacyjne, i w przypadku uznania kapitału regulacyjnego za nie wystarczający, tworzy dodatkowy wymóg w ramach szacowania kapitału wewnętrznego.
4. Szczegółowy sposób wyliczania kapitału regulacyjnego (na ryzyko kredytowe, rynkowe i na ryzyko operacyjne) regulują odrębne zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Ryzyko kredytowe

Do wyliczania wymogu regulacyjnego na ryzyko kredytowe Bank stosuje metodę standardową.

- 1) Badaniu podlega dywersyfikacja ryzyka kredytowego mierzona jako odpowiednie rozproszenie posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.
- 2) Bank uznaje za akceptowany udział aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej, na poziomie do 70% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe.
- 3) Bank uznaje, że kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe jest wystarczający, o ile nie zostaje przekroczony wskaźnik określony powyżej i nie wyznacza dodatkowego wymogu wewnętrznego z tego tytułu.
- 4) W przypadku przekroczenia wyżej wymienionego wskaźnika udziału, Bank wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad:
 - a) Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej,
 - b) ustalana jest nadwyżka aktywów i zobowiązań pozabilansowych z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej, ponad 70% sumy aktywów według wartości bilansowej i udzielonych zobowiązań pozabilansowych (w ujęciu netto),
 - c) wyliczona zostaje średnia ważona waga ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej - średnia ważona jest wartością bilansową (wartością netto) ekspozycji.
 - d) w celu wyznaczenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, Bank stosuje wskaźnik - w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających

poziom 70% udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe - według wartości bilansowej, przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.

e) dodatkowym wymogiem kapitałowym jest kwota wyznaczona zgodnie z ust. d.

Ryzyko operacyjne

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest regulacyjny wymóg kapitałowy obliczony zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wyliczany jest z zastosowaniem metody podstawowego wskaźnika.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne w następujący sposób:

1. Badaniu i ocenie podlegają poniesione przez Bank straty operacyjne na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.
2. Suma strat operacyjnych, o których mowa w ust. 1, jest zmniejszana o spłaty, uzyskane odszkodowania, wypłaty z polis ubezpieczeniowych etc. oraz z zastosowaniem testu warunków skrajnych – za test warunków skrajnych uznaje się przemnożenie sumy strat operacyjnych przez średni wskaźnik poziomu ryzyka, wyliczony na podstawie dokonanej samooceny ryzyka operacyjnego, na podstawie obowiązującej w Banku „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem”.
3. Bank dokonuje porównania poniesionych strat operacyjnych, o których mowa w ust.1, z uwzględnieniem ust. 2, w tym z zastosowaniem testu warunków skrajnych, z wyliczonym kapitałem regulacyjnym na ryzyko operacyjne.
4. Jeżeli suma strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych była w ocenianym okresie niższa od kapitału regulacyjnego, to Bank uznaje kapitał regulacyjny za wystarczający.
5. W przypadku przekroczenia sumy strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych wyliczonego kapitału regulacyjnego, Bank uznaje, że kapitał regulacyjny wyliczony na pokrycie ryzyka operacyjnego jest niewystarczający i w konsekwencji wyznacza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu.
6. Dodatkowy wymóg kapitałowy ustalany jest w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy sumą strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych, a kapitałem regulacyjnym z tytułu ryzyka operacyjnego.

Ryzyko koncentracji

Bank uznaje, że ryzyko wynikające z koncentracji zaangażowań w procesie obliczania kapitału regulacyjnego potencjalnie nie jest w pełni zidentyfikowane i w konsekwencji może nie w pełni być pokryte kapitałem regulacyjnym. Bank bada poziom ryzyk wynikających z koncentracji zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji branżowej (w sektor gospodarki);
- 3) koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych;
- 4) koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych zgodnie z powyższymi założeniami.

Bank bada poziom ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej, z tytułu:

- a) ryzyka przeszacowania,
- b) ryzyka bazowego,
- c) ryzyka opcji klienta,
- d) ryzyka krzywej dochodowości.

Do pomiaru kapitału wewnętrznego z tytułu wyżej wymienionych kategorii ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje wyniki obliczeń, dokonane na podstawie „Zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem”.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej Bank ustanawia limit łączny, obejmujący poszczególne kategorie ryzyka stopy procentowej, jak ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko opcji klienta i ryzyko krzywej dochodowości.

Na podstawie metod określonych w „Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem” dokonywana jest ocena poziomu tego ryzyka w skali 12 miesięcy, określająca poziom zmiany wyniku odsetkowego Banku, przy założeniu:

- 1) wykorzystania metody luki,
- 2) szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b.,
- 3) różnic w zmianach poszczególnych stawek bazowych,
- 4) ograniczonych możliwości obniżania oprocentowania depozytów,
- 5) strat na wyniku z tytułu odsetek z tytułu angażowania się Banku w instrumenty finansowe (aktywne i pasywne) z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy,
- 6) strat z tytułu wykorzystywania przez klientów posiadanych opcji (możliwość spłaty kredytu przed terminem umownym oraz zerwania depozytu przed terminem umownym).

Do oceny poziomu ryzyka stopy procentowej Bank stosuje:

- 1) w zakresie ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie – zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b.,
- 2) w zakresie ryzyka krzywej dochodowości – oszacowanie strat w skali 12 miesięcy z tytułu posiadania instrumentów finansowych w aktywach i pasywach z terminami przeszacowania powyżej 3 miesięcy,
- 3) w zakresie ryzyka opcji klienta – skutki ekonomiczne w zakresie spłaty kredytów przed terminem umownym oraz w zakresie zerwanych depozytów przed terminem umownym, przy czym za skutki ekonomiczne przyjmuje się poziom spłaconych kredytów i zerwanych depozytów, przemnożony przez wskaźnik marży odsetkowej obliczony na datę analizy.
- 4) Kapitał wewnętrzny wyznaczany jest w wysokości stanowiącej nadwyżkę wyliczonych strat z tytułu ryzyka stopy procentowej ponad **12%** funduszy własnych.

Ryzyko płynności i finansowania

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wpływem znaczącej kwoty depozytów. Do oceny poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje relację wartości posiadanych, na datę analiz, aktywów płynnych do depozytów oraz wielkość wskaźnika pokrycia wpływów netto. Bank przyjmuje, że będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika pokrycia wpływów netto na poziomie 100%.

1. W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej według dwóch scenariuszy:

- 1) scenariusza zakładającego nagły wpływ 30% depozytów pokryty posiadaniem przez Bank aktywami płynnymi,

- 2) scenariusza obrazowanego przez dwukrotne zwiększenie wag wpływów środków w ramach wyliczania wskaźnika pokrycia wpływów netto.
2. Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka płynności rozumiany jest jako roczny dodatkowy koszt (w sensie wyniku) pokrycia wpływu depozytów lub podniesienia wskaźnika wpływów netto powyżej wartości progowej przy założeniu zaistnienia sytuacji szokowej.
3. Wewnętrzny wymóg kapitałowy oblicza się zgodnie z zasadami:
 - 1) W teście opisanym w pkt. 1 ppkt.1 bank wyznacza wielkość niedoboru aktywów płynnych jako różnicę pomiędzy wielkością wpływu w wysokości 30% depozytów a bieżącym poziomem aktywów płynnych.
 - 2) W teście opisanym w pkt 1 ppkt 2 Bank wyznacza wielkość niedoboru aktywów płynnych jako różnicę pomiędzy teoretycznym poziomem tych środków, przy którym wskaźnik wpływów netto obliczony przy podwojonych poziomach wag wpływów, osiąga wartość 100% a bieżącym poziomem aktywów płynnych
 - 3) Wynikiem testu – wielkością niedoboru aktywów płynnych, jest kwota określona jako: Max (0, niedobór wyliczony w pkt 3.1, niedobór wyliczony w pkt 3.2).
 - 4) wyznaczane są koszty (w skali 12 miesięcy) ponoszone z tytułu niedoboru aktywów płynnych - jako iloczyn kwoty wyznaczonej w pkt. 3 ppkt. 3 i różnicy oprocentowania środków pożyczanych i lokowanych w Banku Zrzeszającym,
 - 5) oprocentowanie środków pożyczanych z Banku Zrzeszającego jest to oprocentowanie kredytu w rachunku bieżącym na datę analizy powiększone o prowizję od kredytu/oprocentowanie lokat, natomiast dla oprocentowania lokat składanych w Banku Zrzeszającym jest to średnia stawka oprocentowania lokat terminowych do 1 m-ca, oferowana przez Bank Zrzeszający na datę analizy.

Ryzyko wyniku finansowego

1. Bank w ocenie istotności poziomu ryzyka wyniku finansowego dla potrzeb wyznaczania kapitału wewnętrznego, dokonuje analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowaną na datę analizy.
2. Bank nie bada istotności poziomu ryzyka wyniku finansowego, jeżeli wypracowany na datę analizy wynik finansowy przeliczony na wartość roczną (annualizowany) w relacji do funduszy własnych na datę analizy, przekracza wskaźnik 8%.
3. Po uwzględnieniu pkt. 2, jeżeli różnica pomiędzy wartością planowaną wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę dokonywania oceny kapitału wewnętrznego wartością wyniku finansowego netto, powiększoną o wartość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku jest dodatnia i większa niż 5% planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, to Bank uznaje, że poziom ryzyka wyniku finansowego jest istotny i wyznacza kapitał wewnętrzny z tego tytułu.
4. Kapitał wewnętrzny tworzony jest w wysokości dodatniej różnicy pomiędzy wartością planowanego wyniku finansowego netto na dany rok a zrealizowaną na datę analizy wielkością wyniku finansowego netto, powiększoną o wielkość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku.

Ryzyko kapitałowe

Bank w ocenie istotności ryzyka kapitałowego dokonuje analizy kosztów z tytułu ryzyka obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego poniżej wartości limitowanej.

1. Oceny istotności ryzyka kapitałowego Bank dokonuje poprzez ustalenie kosztów utrzymania wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomie minimalnym 14,00%.
2. Bank sumuje maksymalne wartości poszczególnych wewnętrznych wymogów kapitałowych wyznaczonych dla każdego ryzyka w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.
3. Jeżeli obliczony wewnętrzny współczynnik kapitałowy na podstawie bieżącego poziomu funduszy własnych i maksymalnych wewnętrznych wymogów kapitałowych, o których mowa w pkt. 2, jest niższy niż 14,00%, Bank uznaje poziom ryzyka kapitałowego za istotny.
4. Wewnętrzny wymóg kapitałowy dla ryzyka kapitałowego Bank oblicza jako koszt pozyskania dodatkowych funduszy względnie koszt redukcji ryzyka, niezbędnych do uzyskania wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,00%.
5. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego stanowi sumę kosztów w wysokości określonej w pkt. 4, obliczonej w skali roku.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka kapitałowego stanowi wymóg na ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego poniżej wartości limitowanej.

Bank wprowadził poziom ostrzegawczy dla wskaźników kapitałowych:

1. Łączny współczynnik kapitałowy – 14%
2. Współczynnik kapitału Tier I – 12%
3. Wskaźnik kapitału podstawowego Tier I – 11%

Ryzyko braku zgodności

Z uwagi na powiązania między czynnikami ryzyka, ryzyko braku zgodności jest pokryte wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

II. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE

Nie dotyczy

III. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112:

w tys. zł.

L.p.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	94
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	29
4.	Ekspozycje wobec instytucji	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	804
6.	Ekspozycje detaliczne	323
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	1 754
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0
9.	Ekspozycje kapitałowe	181
10.	Inne pozycje	155
Razem		3 340

Na dzień bilansowy 31.12.2018 r. wystąpił dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy z tyt. ryzyka płynności w kwocie 4 tys. zł. Wynikał on z niskiego poziomu aktywów płynnych po uwzględnieniu szokowego spadku depozytów o 30%.

IV. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c);

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	nie dotyczy

Łączna wartość kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka działalności Banku wynosiła na koniec 2018 roku 3 756 tys. zł, z czego 3 340 tys. zł przypadło na wymóg z tytułu ryzyka kredytowego co stanowiło 88,92% kapitału wewnętrznego, 412 tys. zł na wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego (10,97% kapitału wewnętrznego) i 4 tys. na wymóg z tytułu ryzyka płynności (0,11% kapitału wewnętrznego). Wskaźnik pokrycia funduszami własnymi kapitału wewnętrznego wynosi 307,37%.

	Klasa ekspozycji	Kwota ekspozycji	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	18 118	0	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	5 852	1 170	94
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	368	368	29
4.	Ekspozycje wobec instytucji	17 796	0	0
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	10 756	10 048	804
6.	Ekspozycje detaliczne	5 395	4 040	323
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22 251	21 921	1 754
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	0	0
9.	Ekspozycje kapitałowe	2 269	2 269	181
10.	Inne pozycje	2 621	1 936	155
	Razem	85 426	41 752	3 340

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

VII. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia

- 1) Bank Spółdzielczy w Jedwabnem zgodnie z Ustawą o nadzorze makro ostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym Rozdział 5 i 6 po uwzględnieniu Rozdziału 14, w 2018 r. wyliczał bufor zabezpieczający. Bufor ten stanowił 1,875% łącznych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i stanowił na dzień 31 grudnia 2018 r. kwotę 879 tys. zł. Bank wyliczał również bufor systemowy. Bufor ten stanowił 3,00% łącznych

kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i stanowił na dzień 31 grudnia 2018 r. kwotę 1 407 tys. zł.

- 2) W roku 2018 Bank Spółdzielczy w Jedwabnem nie wyliczał bufora antycyklicznego, ponieważ wskaźnik tego bufora dla ekspozycji polskich zgodnie z art. 83 ww. Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym wynosił 0%. Bank na dzień 31 grudnia 2018 r. nie posiadał ekspozycji zagranicznych.

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia

1. Definicja pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

Należności przeterminowane rozumiane są jako niespłacone w określonych w umowie terminach kwoty odsetek lub rat kapitałowych. Przez ekspozycję przeterminowaną rozumie się całą ekspozycję, a nie tylko jej część zapadłą.

Należnościami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Definicja ta stosowana jest dla celów rachunkowości. Rezerwy na ryzyko kredytowe zwane „rezerwami celowymi” tworzone są na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii normalne dla kredytów i pożyczek detalicznych, kategorii pod obserwacją oraz grupy kredytów „zagrożone”, tj. poniżej standardu, wątpliwe i stracone. Rezerwy celowe w 2018 r. tworzone były na zasadach zgodnych z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz wewnętrzną procedurą Banku zgodną z rozporządzeniem.

Bank dokonuje klasyfikacji oraz tworzy rezerwy celowe biorąc pod uwagę:

- kryterium terminowość spłaty kapitału lub odsetek (dla ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa i kredytów detalicznych);
- dwa niezależne kryteria dla pozostałych kredytów:
 - kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
 - kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta.

Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Wysokość tworzonych rezerw związana jest bezpośrednio z kategorią ryzyka, do której została zaklasyfikowana ekspozycja oraz z jakością przyjętych zabezpieczeń prawnych ekspozycji.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego.

Bank nie zarządza ryzykiem rezydualnym. Bank nie stosuje technik redukcji ryzyka kredytowego. Zabezpieczenia wykorzystywane są jako pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw celowych.

3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie.

Łączna wartość ekspozycji na dzień 31.12.2017 r. wyniosła: 81 633 tys. złotych, natomiast na dzień 31.12.2018 r. 85 426 tys. złotych z tego średnia 83 530 tys. zł.

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach.

Nie dotyczy. Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.

5. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji (w tys. zł).

	Bez określonego terminu	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 5 lat	Powyżej 5 do 10 lat	Powyżej 10 do 20 lat	Powyżej 20 lat	Razem
Rządy i banki centralne		10 320						7 500			17 820
Podmioty finansowe	7 568	4 017	1 600	2 000	2 200			360			17 745
Podmioty niefinansowe		758	1 799	4 258	3 714	5 951	12 033	8 336	1 887	38	38 774
W tym przedsiębiorstwa		40	98	139	355	675	1 768	627	220		3 922
W tym gospodarstwa domowe		718	1 701	4 119	3 359	5 276	10 265	7 709	1 667	38	34 852
Instytucje samorządowe		17	289	207	213	730	1 808	2 114	474		5 852
Pozostałe	2 979										2 979
Zaangażowanie kapitałowe	2 269										2 269
Razem bilansowe	12 816	15 112	3 688	6 465	6 127	6 681	13 841	18 310	2 361	38	85 439

**6. W podziale na istotne branże kwota ekspozycji o utraconej wartości (zagrożone).
Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań**

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań wobec podmiotów zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do rodzaju produktu, branż i zabezpieczeń do obliga kredytowego. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie 80%, podejmowane są działania w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Wybór instrumentów zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, mających na celu dywersyfikację tego ryzyka, uzależniony jest od zidentyfikowanego poziomu ryzyka kredytowego, przy zachowaniu zasady proporcjonalności względem profilu ryzyka Banku.

Zasady klasyfikacji ryzyka koncentracji zaangażowań pod względem istotności, Bank ustala w oparciu o *Procedurę szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem*.

Bank monitoruje portfel kredytowy z uwzględnieniem struktury branżowej w wartościach nominalnych (limity koncentracji), bez podziału na klasy ekspozycji.

Struktura zaangażowania kredytowego według segmentów branżowych (wartość nominalna) oraz kwota należności zagrożonych i rezerw celowych na dzień 31.12.2018 r. (w tys. zł).

Branża	Udział branż w zaangażowaniu kredytowym ogółem	Kredyty zagrożone	Rezerwy celowe na dzień 31.12.2018 r.
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22 591	-	-
Przetwórstwo przemysłowe	3 460	-	-
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	-	-
Dostawa wody i gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 123	-	-
Budownictwo	0	-	-
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	-	-
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	470	-	-
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4 266	-	-
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5 852	-	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	-	-
Pozostała działalność usługowa	0	-	-
Suma	37 765	-	-

7. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym.

Nie dotyczy. Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.

8. Uzgodnienie zmian korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości, przedstawione oddzielnie – uzgodnienie (saldo) rezerw dla całego portfela.

Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych (w tys. zł).

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec roku obrotowego	Wymagany poziom rezerw celowych
1. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	66,17	50,00	0,00	15,63	100,54	100,54
- w sytuacji normalnej	66,17	48,64	0,00	14,27	100,54	100,54
- pon. standardu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- wątpliwe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- stracone	0,00	1,36	0,00	1,36	0,00	0,00
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ogółem	66,17	50,00	0,00	15,63	100,54	100,54

X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Na dzień 31.12.2018 r. wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń.

XI. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie korzysta z ratingów.

XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	nie dotyczy

Bank nie prowadzi obsługi dewizowej.

XIII. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia oraz wymogi informacyjne wynikające z Rekomendacji M KNF

1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego (art. 315-316 Rozporządzenia). Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2018 r. wynosi 412 tys. zł.
2. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2018 roku nie wystąpiły.
3. W 2018 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
4. Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych Banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia

Bank według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku posiadał następujące ekspozycje kapitałowe:

- 1) akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
- 2) pozostałe udziały

Posiadane akcje i udziały wg stanu na 31.12.2018 r. (w tys. zł):

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa
Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.	1 084
Pozostałe udziały	5
Razem	1 089

Zaangażowanie kapitałowe Banku na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiło 1 089 tys. zł, tj. 9,43% funduszy własnych.

Bank w roku 2018 angażował się w aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Zestawienie dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych wg stanu na 31.12.2018 r. przedstawiono poniżej (w tys.zł):

L.p	Nazwa instrumentu finansowego:	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.:
1.	Bony pieniężne	10 318
2.	Obligacje skarbowe	7 800
3.	Obligacje płynnościowe BPS SA	5 121
4.	Obligacje korporacyjne BPS SA	1 564
	RAZEM:	24 803

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny.

W 2018 roku w Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży ekspozycji kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym.

XV. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia

1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia:

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą w ramach zatwierdzonej Strategii działania Banku.

Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:

- 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
- 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego,
- 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta, oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości (ryzyko krzywej dochodowości) i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,
- 4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.

Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach i strukturze aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach czasowych oraz niekorzystnymi i trudnymi do przewidzenia zmianami rynkowych stóp procentowych.

Bank dążyć będzie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym od zakładanego.

2. Luka niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami na dzień 31.12.2018 r. prezentuje się następująco (w tys. zł):

Wyszczególnienie:	Terminy przeszacowania:								
	Ogółem	<=1 dnia roboczy	2dni-30dni	1m-3m	3m-6m	6m-12m	12m-2 lat	2lat-5lat	Pow. 5 lat
Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	81 656	41 922	27 244	3 000	2 165	2 230	60	35	5 000
Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	70 757	-	1 789	68 968	-	-	-	-	-
Luka netto	10 899	41 922	25 455	-65 968	2 165	2 230	60	35	5 000
Luka skumulowana		41 922	67 377	1 409	3 574	5 804	5 864	5 899	10 899
Wskaźnik luki	0,13								

Bank dąży do ograniczenia wrażliwości na spadki stóp procentowych poprzez stosowanie zmiennych stóp procentowych. W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 69,03% w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 97,47%.

Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości. Testem warunków skrajnych objęta jest zmiana wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy, na skutek zmian stóp procentowych NBP o 200 punktów bazowych.

Testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej wykonuje się z częstotliwością miesięczną w ramach sporządzania analizy ryzyka stopy procentowej.

Według stanu na koniec grudnia 2018 roku przeprowadzono testy warunków skrajnych dla następujących rodzajów ryzyka stopy procentowej:

- ryzyka przeszacowania - zmiana stóp procentowych o 200 punktów bazowych,
- ryzyka bazowego.

Na dzień 31.12.2018 r. testy przedstawiają się następująco:

1	RYZYKO PRZESZACOWANIA poziom ryzyka w sytuacji skrajnej	-261,3 tys. zł
2	RYZYKO BAZOWE Poziom ryzyka w sytuacji skrajnej	-849,0 tys. zł.
3	RYZYKO PRZESZACOWANIA i BAZOWE poziom ryzyka w sytuacji skrajnej	-1 110,3 tys. zł

Na podstawie przeprowadzonych testów warunków skrajnych wykazano wysoką wrażliwość wyniku Banku na wystąpienie warunków skrajnych w zakresie ryzyka stopy procentowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych spowodowałby spadek wyniku odsetkowego Banku, a tym samym wyniku Banku o kwotę 1 110,3 tys. zł.

Przy założeniu spadku stóp procentowych o 100 punktów bazowych, Bank poniósłby stratę w wysokości 591,7 tys. zł.

Przy założeniu wzrostu stóp procentowych o 1 pp. wynik odsetkowy Banku wzrósł by o 162,7 tys. zł.

XVI. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

XVII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia

1. Polityka wynagrodzeń przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2017 roku 2 razy. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Do stanowisk istotnych, o których mowa w & 24 Rozporządzenia Ministra Finansów oraz w uchwale 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku zalicza się:
 - a. Członków Rady Nadzorczej,
 - b. Członków Zarządu,
 - c. Głównego Księgowego.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zebranie Przedstawicieli. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza. Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla pracowników ustala Zarząd.

Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń (Zarządu) w części zmiennej wynagrodzenia są zależne od:

- a. realizacji planu finansowego Banku (zysku netto),
 - b. jakości portfela kredytowego,
 - c. współczynnika kapitałowego,
 - d. wskaźnika płynności LCR.
3. Kryteria jakościowe oceny osób zajmujących stanowiska kierownicze przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:
 - a. Uzyskane absolutorium w okresie oceny,
 - b. Pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art.22aa. ustawy Prawo Bankowe,
 - c. Ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.
 4. Wysokość zmiennych składników wynagrodzenia nie może być wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne.
 5. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu, bez odraczania w czasie.

6. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa na dzień 31.12.2018 rok.

	Zarząd	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Zarządzanie bankiem	440,40	113,95	554,35
Pozostała działalność	0	0	0

7. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka (w tys. zł) na dzień 31.12.2018 rok.

Wyszczególnienie	Zarząd	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Wynagrodzenie stałe	403,50	104,02	507,52
Wynagrodzenie zmienne	36,90	9,93	46,83
Liczba osób uzyskujących odprawy	0,00	0,00	0,00
Wartość odpraw	0,00	0,00	0,00
Najwyższa wypłata odprawy	0,00	0,00	0,00

8. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

Nie dotyczy

XVIII. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia

W 2018 roku Bank Spółdzielczy w Jedwabnem, zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2016 r. art. 499 ust. 1 lit. a, Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 62/2015 z dnia 10 października 2014 r. oraz Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. prezentuje skalkulowany wskaźnik dźwigni finansowej na 31 grudnia 2018 r. Kalkulację wskaźnika zawierają poniższe zestawienia.

Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni na 31 grudnia 2018r. (w tys. zł):

w tys. zł.

		31.12.2018 r.
Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni		
		Kwota mająca zastosowanie
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	85 269
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	38
7	Inne korekty	-264
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	85 043
Wspólne ujawnienie wskaźnika dźwigni		
		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych i transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	85 269
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-264
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (Suma wierszy 1 i2)	85 005
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	157
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-119
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	38
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	11 545
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3,11,16,19, EU-19a i EU-19b)	85 043
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	13,58%
Wybór przepisów przejściowych i kwota wyłączonych pozycji powierniczych		
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	art. 499 ust. 2 lit. b)
Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)		
		Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych)	85 269
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	-
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego, w tym:	85 269

EU-4	Obligacje zabezpieczone	-
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	18 118
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jak państwa	6 220
EU-7	Instytucje	17 796
EU-8	Zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	22 251
EU-9	Ekspozycje detaliczne	5 384
EU-10	Przedsiębiorstwa	10 610
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	-
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	4 890

W roku 2018 wskaźnik dźwigni finansowej wyliczono zgodnie z art. 499 ust. 1 lit. a – kapitał TIER I wyliczony zgodnie z definicją ostateczną tzn. po zakończeniu okresu przejściowego.

W roku 2018 w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank stosował Procedurę szacowania kapitału wewnętrznego oraz oceny adekwatności kapitałowej. W roku 2018 w Banku zmiany wskaźnika dźwigni finansowej w większym stopniu zależały od zmiany funduszy TIER I niż zmiany sumy aktywów i pozycji pozabilansowych.

XIX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB.

XX. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia

1. Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych.
2. Bank ustala formę zabezpieczenia w porozumieniu z wnioskodawcą, biorąc pod uwagę:
 - a) typowe oraz indywidualne ryzyko związane z zawarciem umowy z wnioskodawcą,
 - b) przewidywany koszt ustanowienia zabezpieczenia,
 - c) przewidywany nakład pracy Banku związany z monitorowaniem stanu zabezpieczeń oraz koszt dochodzenia roszczeń z przedmiotu zabezpieczenia, z zastrzeżeniem ponoszenia kosztów koniecznych;
 - d) zasady stosowania odpowiednich form zabezpieczeń określone w odrębnych uregulowaniach wewnętrznych Banku.
3. Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia:
 - 1) weksel in blanco;
 - 2) depozyt bankowy;
 - 3) kaucja pieniężna;
 - 4) blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym;
 - 5) pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym;
 - 6) poręczenie według prawa cywilnego;
 - 7) poręczenie wekslowe;
 - 8) gwarancja;

- 9) przelew wierzytelności na zabezpieczenie;
- 10) cesja praw z umów ubezpieczenia spełniających warunki, o których mowa w § 103;
- 11) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do gatunku/przeniesienie własności;
- 12) przewłaszczenie na zabezpieczenie rzeczy oznaczonych co do tożsamości/ przeniesienie własności;
- 13) zastaw rejestrowy;
- 14) zastaw zwykły;
- 15) zastaw finansowy;
- 16) hipoteka;
- 17) hipoteka przymusowa;
- 18) akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji w formie aktu notarialnego na podstawie art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego;
- 19) przystąpienie do długu;
- 20) przejęcie długu

4. Przyjmuje się wyłącznie zabezpieczenia, których termin rozliczenia względem zabezpieczanej ekspozycji jest taki sam lub dłuższy niż termin tej ekspozycji.

Podstawowy podział zabezpieczeń dokonywany jest w oparciu o kryterium zakresu odpowiedzialności dłużnika:

- a. zabezpieczenia osobiste, które charakteryzują się odpowiedzialnością osobistą osoby dającej zabezpieczenie, całym jej majątkiem do wysokości zadłużenia (w szczególności poręczenie według prawa cywilnego, weksel in blanco, poręczenie wekslowe, przystąpienie do długu);
- b. zabezpieczenia rzeczowe, które ograniczają odpowiedzialność osoby dającej zabezpieczenie do poszczególnych składników jej majątku, ale dają wierzycielowi pierwszeństwo zaspokojenia z obciążonej rzeczy przed wierzycielami osobistymi dłużnika (w szczególności kaucja, zastaw rejestrowy i zwykły, przewłaszczenie, hipoteka).

Bank stosuje jedno lub kilka zabezpieczeń jednocześnie w zależności od oceny stopnia ryzyka kredytowego.

W celu zapewnienia skutecznego zarządzania zabezpieczeniami, Bank stosuje odpowiednie procedury zmierzające do wycen bądź aktualizacji wycen przyjmowanych zabezpieczeń.

5. Bank nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.

6. Bank ogranicza ryzyko kredytowe m.in. poprzez zarządzanie ryzykiem koncentracji tego samego rodzaju zabezpieczenia kredytowego.

Monitorowanie poziomu wykorzystania ustanowionych limitów jest dokonywane w okresach miesięcznych i jest analizowane na posiedzeniach Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Bank ustanawia i aktualizuje poziom limitów zabezpieczeń przynajmniej raz na rok.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia

Nie dotyczy. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XXIII. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P

Bank Spółdzielczy w Jedwabnem, w celu umożliwienia uczestnikom rynku dokonania rzetelnej oceny systemu zarządzania ryzykiem płynności oraz jego pozycji płynności, ujawnia następujące informacje zgodnie z przepisami Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.

Informacje jakościowe

- Rola i zakres odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych

W procesie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku:

- Nadzoruje realizację polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
- Zatwierdza Plan Strategiczny, Plan Ekonomiczno - Finansowy oraz Plan zgromadzenia oszczędności,
- Nie rzadziej niż raz na kwartał, analizuje raporty o poziomie płynności Banku, ponoszonym przez Bank ryzyku płynności, wykorzystaniu limitów ostrożnościowych i skutkach decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, oraz zapewnić, by Zarząd Banku podejmował odpowiednie działania naprawcze w sytuacji wystąpienia problemów
- Określa akceptowany poziom ryzyka płynności i finansowania Banku (tzw. apetyt na ryzyko),
- Pełni funkcję kontrolną w odniesieniu do zarządzania ryzykiem płynności i finansowania podejmowanym przez Bank,
- Rada Nadzorcza winna zostać niezwłocznie poinformowana w przypadku potencjalnych problemów płynnościowych w związku z istotnymi zmianami czynników ryzyka, w szczególności:
 - wzrastającym kosztem finansowania,
 - wzrastającą koncentracją pozycji istotnych dla ryzyka płynności,
 - wzrastającą luką płynności,
 - zmniejszeniem się dostępu do alternatywnych źródeł finansowania,
 - znaczącym i/lub notorycznym przekraczaniem limitów związanych z ryzykiem płynności i finansowania,
 - spadkiem nadwyżki aktywów o wysokiej płynności,
 - zmianami warunków rynkowych, które mogą wskazywać na przyszłe zagrożenia w zakresie płynności i finansowania.
- Rada Nadzorcza powinna przynajmniej raz w roku otrzymywać sprawozdania zarządu zawierające informację o realizacji polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania.

2. Zarząd Banku:

- Odpowiada za stworzenie skutecznego systemu zarządzania ryzykiem płynności (opracowanie pisemnych zasad oraz procedur), oraz za realizację Planu Strategicznego, Planu Operacyjnego

- łącznie z Planem Ekonomiczno - Finansowym Banku w zakresie ryzyka płynności i finansowania, a także sprawuje nadzór nad efektywnym procesem zarządzania tym ryzykiem,
- b. Odpowiada za ustanowienie procesu zarządzania ryzykiem płynności i finansowania w sposób zapewniający utrzymanie płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej, oraz długoterminowej w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych,
 - c. Dostosowuje strukturę organizacyjną Banku, oraz stopień zaawansowania metod zarządzania ryzykiem płynności i finansowania do charakteru, rozmiaru i skali działalności Banku, oraz profilu ryzyka banku,
 - d. Precyzyjne i jednoznacznie określa tolerancję ryzyka płynności adekwatną do strategii działalności,
 - e. Sprawuje kontrolę nad stworzeniem odpowiedniego systemu raportowania,
 - f. Odpowiada za dostosowanie rodzajów i wielkości ryzyka oraz procesu zarządzania do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu,
 - g. Odpowiada za przydzielenie adekwatnych środków technicznych (zapewniających sprawne gromadzenie i przetwarzanie informacji dla celów zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz dobór personelu do zarządzania ryzykiem płynności,
 - h. Przeprowadza co najmniej raz w roku przegląd polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz oceny mechanizmów kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykiem, wprowadzając w razie potrzeby (w razie poważnych zmian profilu działalności Banku lub zasadniczych zmian sytuacji rynkowej), niezbędne korekty i udoskonalenia,
 - i. Zarząd Banku zarządza ryzykiem w Banku w ramach przypisanych mu obowiązków, oraz na poziomie działalności operacyjnej i poziomie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania przez Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz.

3. Prezes Zarządu:

Nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym (w tym ryzykiem płynności i finansowania) w działalności Banku. W zakresie swoich zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem ryzykiem istotnym, Prezes Zarządu odpowiada za funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem w obrębie całego Banku, w tym za organizację i funkcjonowanie systemu informacji zarządczej w zakresie ryzyka w całym Banku.

4. Zespół Finansowo-Księgowy odpowiada za:

- a. Utrzymanie środków na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym w ilości zapewniającej:
 - wywiązanie się z bieżących i przyszłych zobowiązań Banku,
 - utrzymanie rezerwy obowiązkowej na wymaganym przepisami NBP poziomie,
- b. Bieżące zarządzanie środkami pieniężnymi w kasach Banku,
- c. Obliczanie i utrzymywanie poziomu nadzorczych miar płynności,
- d. Utrzymywanie krótkoterminowej, średnioterminowej i długoterminowej płynności Banku,
- e. Maksymalizowanie dochodów z przeprowadzanych transakcji (zapewnienie maksymalizacji dochodów, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpiecznego poziomu ryzyka płynności),
- f. Prawdliwość i bezpieczeństwo zawieranych transakcji.

5. Stanowisko Zarządzania Ryzykami i Analiz odpowiada za:

- a. Identyfikację zagrożeń mających wpływ na płynność finansową Banku, oraz dokonywanie pomiaru i kontroli ryzyka związanego z płynnością, zgodnie z procedurami ustalonymi przez Zarząd Banku,

- b. Uczestnictwo w opracowaniu polityki prowadzenia działalności – Planu Strategicznego Banku,
 - c. Uczestnictwo w opracowaniu Planu ekonomiczno - finansowego oraz Planu zgromadzenia oszczędności, przy uwzględnieniu ustalonych limitów ostrożnościowych,
 - d. Weryfikację planów awaryjnych komórek i jednostek organizacyjnych, w celu zapewnienia spójności działań,
 - e. Realizację działań awaryjnych,
 - f. Obliczanie nadzorczych miar płynności,
 - g. Monitorowanie i analizowanie poziomu ryzyka płynności i finansowania,
 - h. Opracowanie limitów dotyczących ryzyka płynności,
 - i. Analizowanie wpływu obecnej i przyszłej sytuacji na rynku międzybankowym i sytuacji ogólnogospodarczej na ryzyko płynności,
 - j. Sporządzanie informacji zawierających ocenę ryzyka płynności i finansowania wraz ze stosownymi wnioskami dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
6. Stanowisko sprawozdawczości odpowiada za zarządzanie płynnością śróddzienną obejmującą sporządzanie:
- a. Codziennie:
 - 1) Zestawienie przepływów środków pieniężnych oraz zagospodarowanie wolnych środków,
 - 2) Kalkulacje nadzorczych miar płynności,Wykorzystanie limitów i ewentualne przekroczenia limitów wraz z opisem sytuacji.
7. Każdy pracownik Banku zobowiązany jest do:
- a. Realizacji Planu Strategicznego, Planu Ekonomiczno - Finansowego Banku w zakresie pozyskiwania depozytów i udzielania kredytów,
 - b. Realizacji Planu zgromadzenia oszczędności,
 - c. Zgłaszania kierownictwu informacji o niepokojących sygnałach, mogących wpłynąć niekorzystnie na sytuację Banku (obserwacja zachowań klientów),
 - d. Dbania o jak najlepszy wizerunek Banku, oraz do rzetelnej obsługi klientów,
 - e. Kształtowania pozytywnych relacji z klientem Banku.
- Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez bazę depozytową oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywnej. Bank zakłada systematyczny wzrost poziomu środków pozyskiwanych od osób prywatnych, rolników indywidualnych i podmiotów gospodarczych. Rozwój akcji kredytowej uzależniony jest bowiem ściśle od poziomu stabilnych źródeł finansowania w Banku.

Bank zarządza płynnością śróddzienną, krótko-, średnio jak i długoterminową. Kluczowe znaczenia dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, które wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności. Struktura posiadanych przez Bank aktywów umożliwia elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych.

Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie ludności i budżetu. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dłuższych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków, czyli tzw. osadem na rachunkach.

Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank dąży do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.

Oprócz wspomnianych, Bank finansuje swoją działalność funduszami własnymi oraz depozytami pozyskanymi z Banku Zrzeszającego.

- Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i zarządzanie ryzykiem płynności

Funkcje skarbowe i zarządzanie ryzykiem płynności są w pełni scentralizowane w Banku.

- Zasady funkcjonowania Banku w ramach zrzeszenia

Bank Spółdzielczy w Jedwabnem jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A.. Bank Zrzeszający na rzecz Banku realizuje następujące działania tj. m.in.: prowadzi rozliczenia pieniężne Banku, prowadzi rachunki bieżące Banku, gromadzi nadwyżki środków pieniężnych (Bank Spółdzielczy w Jedwabnem zobowiązany jest lokować nadwyżki środków pieniężnych w Banku Zrzeszającym), oferuje możliwości zakupu za pośrednictwem Banku Zrzeszającego bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych, udziela w miarę potrzeb dopuszczalnego debetu w rachunku bieżącym, lokat oraz kredytów i pożyczek w ramach przyznanego limitu zaangażowania finansowego.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez funkcjonujący wewnątrz mechanizm pomocowy, w ramach którego Bank utrzymuje odpowiedni poziom środków na rachunku Depozytu Obowiązkowego, dokonuje wpłat na Fundusz Zabezpieczający.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje m.in. następujące zadania:

- a) udziela pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- b) wyznacza minimalny zasób aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Depozytu Obowiązkowego),
- c) ustala limity ryzyka płynności w Systemie Ochrony,
- d) monitoruje poziom płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- e) prowadzi wymianę informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami.

- Aspekty ryzyka płynności, na które bank jest narażony i które monitoruje

Do głównych źródeł występowania ryzyka płynności i finansowania w Banku zalicza się:

1. Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
2. Ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
 - b) Ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów, oraz zaciągania kredytów i pożyczek,

- c) Ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów, powodujące obniżenie wyniku finansowego Banku;
3. Ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku:
 - a) Ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych, lub możliwości zbycia tych aktywów,
 - b) Ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasach Banku,
 - c) Ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności;
 4. Ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
 5. Inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku:
 - a) Wzrost aktywów niepracujących,
 - b) Brak możliwości pozyskiwania nowych klientów,
 - c) Zmiany przepisów prawnych, mogących wpłynąć na spadek depozytów w Banku.
- Dywersyfikacja źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i samorządowego,
- ograniczanie depozytów największych deponentów (system limitów ostrożnościowych),
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

- Techniki ograniczania ryzyka płynności i finansowania Banku

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności można zaliczyć:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności i finansowania,
- kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności/wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku,
- utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego,
- ograniczanie koncentracji wierzytelności i zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań,
- wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
- utrzymywanie zróżnicowanej bazy depozytowej, zarówno w kategoriach terminowości, jak i podmiotowości klientów (ograniczanie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania),
- umowa z Bankiem Zrzeszającym umożliwiająca przyjęcie lokat lub zaciągnięcie kredytów i pożyczek,
- pozyskiwanie środków na rynkach finansowych,
- trafne prognozy krótko-, średnio- i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych,
- kształtowanie właściwych relacji z klientami –zarówno kredytobiorcami, jak i deponentami –w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej,
- systematyczne przeprowadzanie testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności i finansowania,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

- Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności łącznie z dodatkowymi wskaźnikami dla których Bank nie ujawnia danych

Do podstawowych pojęć stosowanych w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności i finansowania należy zaliczyć:

- 1) Aktywa płynne – aktywa łatwo wymienialne na gotówkę,
- 2) Baza depozytowa - zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 3) Depozyty stabilne (stałe) - depozyty, które w długim okresie czasu wykazują nieznaczne wahania; dzięki tym depozytom Bank może finansować aktywa o dłuższych terminach zapadalności; wartość depozytów stabilnych jest wyznaczana jako iloczyn wartości depozytów w poszczególnych grupach podmiotowych i rodzajowych oraz wskaźnika osadu, wyliczonego dla danej grupy depozytów w analizowanym okresie,
- 4) Depozyty niestabilne (zmienne) - stanowią różnicę pomiędzy łącznym stanem depozytów, a wartością depozytów stabilnych z tego samego okresu; Bank nie może na nich polegać przy finansowaniu aktywów o dłuższych terminach zapadalności,
- 5) Limity ostrożnościowe – minimalna lub maksymalna granica określająca dopuszczalną wielkość pozycji lub wskaźnika, decydujących o poziomie limitowanego ryzyka płynności; limity ustalane są dla całego Banku, mają na celu zachowanie właściwego poziomu narażenia Banku na ryzyko płynności,
- 6) Luka płynności (kontraktowa) - zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym sporządzane na podstawie szacunków przepływów pieniężnych w celu ustalenia przyszłego poziomu płynności. Szacowanie przepływów pieniężnych polega na ustaleniu okresów pozostałych do zapadalności aktywów i wymagalności pasywów oraz pozycji pozabilansowych poprzez zestawienie tych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w narastających przedziałach czasowych, licząc od daty sporządzenia zestawienia. Występowanie dodatniej/ujemnej różnicy pomiędzy sumą aktywów zapadających a sumą pasywów wymagalnych i pozycji pozabilansowych w danym przedziale czasowym wskazuje na utrzymywanie luki dodatniej/ujemnej,
- 7) Luka płynności (urealniona) - zestawienie niedopasowania terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów w danym przedziale czasowym uwzględniające założenia co do możliwych zachowań pozycji aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w celu realnego ustalenia przyszłego poziomu płynności. Szacowanie urealnionych przepływów pieniężnych wymaga wypracowania przez bank własnej, ostrożnościowej techniki ich oceny uwzględniającej założenia dotyczące m. in. wcześniejszych wypłat depozytów, późniejszych spłat kredytów, stabilności źródeł finansowania, zasad wpływu na pozycję płynności zobowiązań i należności warunkowych oraz innych transakcji pozabilansowych, kosztów wymuszonej sprzedaży aktywów czy zmian sytuacji gospodarczej i upodobań klientów,
- 8) Nadwyżka płynności – suma pozycji bilansowych zaliczanych do aktywów płynnych,
- 9) Płynność finansowa - zdolność do wymiany aktywów na gotówkę, celem uregulowania swoich bieżących zobowiązań; utrzymanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony klientów (deponentów i kredytobiorców) Banku; płynność polega na zdolności do finansowania aktywów, terminowego wywiązywania się ze zobowiązań i przetrwania spadku depozytów w toku sezonowej działalności Banku, jak również w rozmaitych innych dających się przewidzieć warunkach,

- 10) Płynność śróddzienna (bieżąca) -zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu,
- 11) Płynność krótkoterminowa -zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- 12) Płynność średnioterminowa -zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
- 13) Płynność długoterminowa -zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- 14) Ryzyko finansowania -zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio-i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio-i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania,
- 15) Ryzyko płynności -zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów, zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Proces mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności jest oparty o analizę następujących wskaźników:

1. Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni
2. Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca
3. Wskaźnik płynności do 3 miesięcy
4. Wskaźnik płynności do 6 miesięcy
5. Wskaźnik płynności do 1 roku
6. Wskaźnik płynności do 2 lat
7. Wskaźnik płynności do 5 lat
8. Wskaźnik płynności do 10 lat
9. Wskaźnik płynności do 20 lat
10. Wskaźnik płynności powyżej 20 lat
11. Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
12. Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]
13. Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]
14. Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
15. Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
16. Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]
17. Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
18. Kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
19. Depozyty od banków / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]
20. Depozyty / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]
21. Depozyty stabilne / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje [%]
22. Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i realiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]
23. Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i realiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem wg wartości brutto [%]
24. Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem (M1)
25. Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M2)
26. Wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio)

27. Wskaźniki stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)

System limitów wewnętrznych Banku ujęty jest w Polityce zarządzania ryzykiem płynności i finansowania. Bank posiada wewnętrzne procedury postępowania w przypadku stwierdzenia przekroczenia limitów płynnościowych, obejmujące m.in. zasady informowania organów Banku o niedotrzymaniu wartości granicznych oraz wskazujące komórki odpowiedzialne za podjęcie działań ograniczających narażenie na ryzyko płynności do poziomów akceptowanych przez Bank.

- Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku (produktu) w systemie zarządzania płynnością płatniczą klientów

Bank kieruje ofertę depozytową w znaczącej większości do sektora detalicznych klientów, który w kalkulacji wskaźnika LCR charakteryzuje się najmniejszymi wagami odpływu oraz posiada najwyższe wskaźniki osadu. Ryzyko płynności Bank uwzględnia również prowadząc odpowiednią politykę lokowania wolnych środków w aktywa płynne, w szczególności lokaty i płynne papiery wartościowe.

- Sposób wykorzystywania testów warunków skrajnych

Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane przy ustalaniu i weryfikacji limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku, w procesie zarządzania ryzykiem, w szczególności w opracowywaniu awaryjnych planów płynności w procesie planowania strategicznego Banku oraz w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

- Opis modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych

Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności i na ich podstawie ustala założenia do przeprowadzania testów warunków skrajnych.

Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych w Banku jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka. Testy warunków skrajnych (ich założenia i scenariusze) podlegają przeglądowi co najmniej raz w roku, a w przypadku istotnej zmiany warunków rynkowych, lub skali prowadzonej działalności częściej.

Wykorzystywane w Banku testy warunków skrajnych badają wpływ zmiany zarówno czynników wewnętrznych, jak i systemowych (oddzielnie, jak i łącznie) na możliwość utrzymania płynności przez Bank.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych z uwzględnieniem następujących scenariuszy:

1. Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
2. Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności.
3. Test warunków skrajnych oparty o wskaźnik pokrycia wypływów netto
4. Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań Banku
5. Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o **20 %**
6. Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów Banku w przypadku różnej dynamiki wypływów środków

7. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego
8. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, oraz zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego
9. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego, oraz spadku depozytów terminowych.
10. Test kształtowania się wskaźników płynności przy zastosowaniu prognoz kształtowania się aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych w oparciu o zatwierdzony w Banku plan finansowy

Bank sporządza testy warunków skrajnych w okresach miesięcznych. Wyniki testów warunków skrajnych są przedmiotem raportowania Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku.

- Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Plany awaryjne są częścią procesu analizy ryzyka płynności i finansowania w Banku. Powiązane one są z założeniami oraz rezultatami testów warunków skrajnych. Plany awaryjne podlegają przeglądowi i aktualizacji co najmniej raz w roku, a w przypadku zmian warunków rynkowych lub skali prowadzonej działalności z większą częstotliwością.

- Polityka Banku w zakresie utrzymania rezerw płynności

W celu utrzymywania ryzyka płynności i finansowania na akceptowalnym poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania w Banku wyróżnia się:

- a) sprzedaż wysokopłynnych aktywów,
- b) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - ograniczenia akcji kredytowej,
 - sprzedaży części portfela kredytowego,
 - pozyskania finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - wykorzystanie mechanizmów pomocowych Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
 - wprowadzenie nowych produktów depozytowych w celu zwiększenia poziomu bazy depozytowej Banku.

Polityka utrzymania rezerwy płynności stosowana w Banku ma na celu zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz nie przekraczanie limitów wewnętrznych oraz limitów wynikających z przepisów prawa.

- Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu w ramach Zrzeszenia

Bank ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego oraz wykorzystania mechanizmów pomocowych funkcjonujących w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS (m.in. Depozyt Obowiązkowy).

- Częstotliwość i rodzaj wewnętrznej sprawozdawczości w zakresie płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania objęte zostało systemem sprawozdawczości zarządczej. Prezes Zarządu otrzymuje codziennie:

- a) zestawienie przepływów środków pieniężnych oraz zagospodarowanie wolnych środków i wykorzystania limitów,
- b) kalkulacje nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR),
- c) wykorzystanie limitów.

Prezes Zarządu Banku w okresach miesięcznych otrzymuje raport z zarządzania płynnością śróddzienną oraz raport z analizy ryzyka płynności. Zarząd Banku w okresach kwartalnych przekazuje Radzie Nadzorczej informacje o sytuacji Banku w zakresie płynności finansowej oraz ocenę ryzyka utraty płynności na jakie narażony jest Bank. Rada Nadzorcza z częstotliwością roczną otrzymuje sprawozdanie z realizacji polityki płynności i finansowania.

Informacje ilościowe

- Rozmiar i skład nadwyżki płynności

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na dzień 31.12.2018 r. zaprezentowano poniżej:

AKTYWA*		w tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	22 985
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	6 536
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	6 541
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	44 106
A5	Aktywa niepłynne	4 907
A6	Aktywa ogółem	85 075
PASywa*		w tys. zł
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	11 545

*z uwzględnieniem korekt wynikających z metodologii wyznaczania nadzorczych miar płynności

- Normy płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka

W poniższej tabeli przedstawiona została kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2018r.

Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem $((A1+A2)/A6)$	0,20	0,35
M2	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$	1,00	2,35

Zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank obliczał w każdym dniu roboczym wskaźnik pokrycia wpływów netto LCR, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi wpływami i wypływami płynności. Wskaźnik LCR oblicza się jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni -zakłada się, że przyływy nie mogą stanowić więcej niż 75% wartości odpływów. Minimalny wewnętrzny poziom wskaźnika LCR wynosił 110%. Bank Spółdzielczy w Jedwabnem odnotował nadzień 31.12.2018 r. wskaźnik LCR na poziomie 356%. W poniższej tabeli przedstawiona została kalkulacja wskaźnika pokrycia wpływów netto (LCR) wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	w tys. zł
Aktywa płynne	19 938
Wypływy	6 807
Wpływy	1 205
Wskaźnik pokrycia wpływów netto - LCR	356%

- Urealniona luka płynności wg stanu na 31.12.2018 r. zawierająca pierwszych pięć przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych

LUKA	Przedział do 7 dni	Przedział do 1 miesiąca	Przedział do 3 miesięcy	Przedział do 6 miesięcy	Przedział do 1 roku
Limit	min. 0,6	min. 1,0	min 1,0	min. 1,0	min. 1,0
Wskaźnik płynności skumulowany	3,13	3,18	3,18	3,28	3,6

Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów, wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich przedziałach na dzień 31.12.2018 r. zostały dotrzymane.

- Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu

Bank Spółdzielczy w Jedwabnem ma możliwość pozyskania środków z Banku Zrzeszającego w postaci dopuszczalnego limitu debetowego w rachunku bieżącym, lokat oraz kredytów i pożyczek przeznaczonych na inne cele oraz wykorzystania mechanizmów pomocowych funkcjonujących w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS (m.in. Depozyt Obowiązkowy).

XXIV. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a Ustawy Prawo Bankowe

Informacja o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt. 48 Rozporządzenia 575/2013 za dany rok obrotowy.

Informacja w tym zakresie została przedstawiona w części I *Informacje ogólne* pkt. 7 oraz części III *Zakres stosowania* niniejszego Ujawniania.

XXV. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej

Na podstawie art. 111a ust. 1 Bank podaje do publicznej wiadomości stopę zwrotu obliczoną jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej. Na dzień 31.12.2018 r. wyznaczona w ten sposób stopa zwrotu z aktywów wyniosła 0,86%.

XXVI. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

System zarządzania

System zarządzania, stanowi wewnętrzny instrument Banku mający zapewnić bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności, w szczególności bezpieczeństwo zgromadzonych w nim środków. Celem systemu zarządzania jest wspomaganie prawidłowego, efektywnego i skutecznego kierowania Bankiem. Z uwagi na fakt, iż działalności bankowej nieodłącznie towarzyszy ryzyko, co wpływa na niepewność osiągnięcia założonych celów, Bank dokonuje integracji systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w ramach kompleksowego systemu zarządzania Bankiem.

Za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie systemu zarządzania dostosowanego do wielkości i profilu ryzyka wiążącego się z działalnością odpowiada Zarząd Banku. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Istotnym dokumentem o znaczeniu strategicznym są przyjęte przez Bank Zasady Ładu Korporacyjnego kształtujące właściwe zasady postępowania banku jako instytucji zaufania publicznego. Zapewniają prowadzenie działalności z zachowaniem najwyższej staranności, profesjonalizmu i etyki osób wchodzących w skład organów Banku oraz ukształtowanie odpowiednich relacji z udziałowcami obejmujących wymagania odpowiedzialnego i lojalnego działania. Jednym z nadrzędnych celów Banku jest dbałość o klienta przekładająca się na rzetelny i transparentny obowiązek informacyjny. Polityka wynagrodzeń jest realizowana przy czynnym udziale organów Banku. Polityka informacyjna służy budowie właściwych relacji, w szczególności poprzez ułatwienie dostępu do informacji zarówno klientom, jak i udziałowcom.

System zarządzania ryzykiem

W Banku istnieje zorganizowany i sformalizowany system zarządzania ryzykiem. Proces zarządzania ryzykiem prowadzony jest na podstawie pisemnych strategii polityk oraz procedur przyjętych przez Zarząd Banku. Strategie i polityki zatwierdzane są przez Radę Nadzorczą Banku.

Bank w ramach oceny procesu szacowania kapitału wewnętrznego określa mapę ryzyka istotnego w oparciu o analizę jakościowych i ilościowych kryteriów istotności ryzyk, z uwzględnieniem modelu biznesowego Banku.

System kontroli wewnętrznej

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny. Poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrole według ustalonych metod, dokonuje oceny stosowania mechanizmów kontrolnych oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i

niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli. Obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii w kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych. Odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie niedomówień i nieścisłości.

Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).

Na pierwszy poziom (linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie.

Na drugi poziom (linię obrony) składa się:

- 1) niezależna ocena ryzyka sprawowane przez komórki organizacyjne przyporządkowane Prezesowi Zarządu,
- 2) działalność komórki do spraw zgodności.

Na trzeci poziom (linię obrony) składa się działalność audytu wewnętrznego sprawowanego przez SSOZ BPS.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:

- 1) funkcję kontroli,
- 2) komórkę ds. zgodności,
- 3) audyt wewnętrzny.

Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.

Na funkcję kontroli składają się:

- 1) mechanizmy kontrolne,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.

Komórka do spraw zgodności –ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie, prowadzenie i aktualizowanie matrycy funkcji kontroli. Działanie komórki regulowane jest w regulaminie funkcjonowania Komórki ds. zgodności zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą.

W banku funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki do spraw zgodności.

Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności. Stanowisko do spraw zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej. Uczestniczy w posiedzeniach Zarządu Banku i w posiedzeniach Rady Nadzorczej w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z zapewnianiem zgodności.

Audyt wewnętrzny ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności na podstawie:

- 1) opinii Komitetu audytu,
- 2) informacji Zarządu,
- 3) okresowych raportów komórki ds. zgodności,
- 4) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- 5) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK),
- 6) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

XXVII. Opis polityki wynagrodzeń

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w części XVII *Polityka w zakresie wynagrodzeń* niniejszego Ujawnienia.

XXVIII. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

W Banku nie działa Komitet ds. wynagrodzeń w rozumieniu art. 9cb ust.1 ustawy Prawo bankowe, z uwagi na to, że nie jest bankiem istotnym w rozumieniu art. 4 ust.1 pkt 35) ustawy Prawo bankowe.

XXIX. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo Bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w stosunku do członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w stosunku do członków Zarządu Banku.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2018 r. oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

Podstawowe założenia procesu zarządzania ryzykiem

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych; ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka, szacowanie wymogów kapitałowych na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz raportowanie wyników oceny ryzyk i adekwatności kapitałowej.
4. Bank zarządza poszczególnymi rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
5. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
6. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, o których mowa w ust. 4, zaliczane są:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko koncentracji;
 - 4) ryzyko płynności i finansowania;
 - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
 - 6) ryzyko kapitałowe(niewypłacalności);
 - 7) ryzyko braku zgodności;
 - 8) ryzyko wyniku finansowego.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych; wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu;
- 4) Komórka monitorująca ryzyko;
- 5) Stanowisko ds. zgodności;
- 6) Audyt wewnętrzny;
- 7) Komitet Kredytowy;
- 8) Pozostali pracownicy.

Rada Nadzorcza dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem oraz alokacji kapitału na pokrycie istotnych rodzajów ryzyka w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Banku zatwierdza w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym ogólny poziom (profil) ryzyka Banku (apetyt na ryzyko).

Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury zarządzania ryzykiem obejmują pełny zakres działalności Banku.

Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem istotnym – odpowiada za dostarczanie Radzie Nadzorczej i Zarządowi rzetelnych sprawozdań w zakresie zarządzania ryzykiem istotnym. W Banku funkcję ww. Członka Zarządu pełni Prezes Zarządu.

Komórka monitorująca ryzyko – Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Komórki to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom i komórkom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami oraz szacowania wewnętrznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Stanowisko ds. zgodności – opracowuje wewnętrzne regulacje w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitoruje ryzyko braku zgodności poprzez prowadzenie działań wyjaśniających oraz testy zgodności, sporządza raporty w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej, odpowiada za spójność regulacji wewnętrznych Banku.

Audyt wewnętrzny ma za zadanie kontrolę i ocenę skuteczności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Audyt dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z regulacjami Banku. Zadania audytu wewnętrznego wykonuje Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank.

Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) Wskaźnik jakości kredytów,
 - 2) Wysokość utworzonych rezerw celowych na ryzyko kredytowe,
 - 3) Wynik finansowy Banku,
 - 4) Marża odsetkowa,
 - 5) Nadzorcze miary płynności,
 - 6) Wysokość funduszy własnych,
 - 7) Inne ujęte w Strategii działania oraz w planie ekonomiczno-finansowym.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Rada Nadzorcza Banku.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 2) profilu ryzyka;
 - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 4) wyników testów warunków skrajnych;
 - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
 4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
 5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
 6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Jedwabnem niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko
02.07.2019 r.	Dariusz Duchnowski	Prezes Zarządu
	Ewa Krzemień	Zastępca Prezesa Zarządu
	Joanna Leszczewska	Członek Zarządu

Informacja na temat profilu ryzyka

Bank Spółdzielczy w Jedwabnem z siedzibą w Jedwabnem, ul. Wojska Polskiego 1 w 2018 roku prowadził działalność poprzez:

- Centralę w Jedwabnem,
- Oddział w Przytułach,
- Oddział w Radziłowie.

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem banku internetowego.

Bank Spółdzielczy w Jedwabnem na dzień 31 grudnia 2018 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Ryzyko bankowe

System kontroli ryzyka bankowego obejmuje zarządzanie głównymi rodzajami ryzyka, które zostały w Banku zdefiniowane jako ryzyko o istotnym charakterze. Jest to między innymi ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej, ryzyko wyniku finansowego i ryzyka kapitałowego. Powyższe kategorie ryzyka podlegają miesięcznym analizom (z wyjątkiem ryzyka operacyjnego, kapitałowego – raz na kwartał), przedkładanym Zarządowi Banku przez stanowisko zarządzania ryzykami i analiz.

Ryzyko rynkowe w Banku ogranicza się jedynie do ryzyka stopy procentowej w księdze Banku.

Ryzyko walutowe – nie wystąpiło.

Ryzyko stopy procentowej

Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej zostały zawarte w Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem. Przyjęte cele strategiczne zostały określone w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem. oraz w Polityce zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. W 2018 r. ryzyko stopy procentowej pozostawało na podwyższonym poziomie.

Ryzyko kredytowe.

W Banku Spółdzielczym w Jedwabnem obowiązują *Zasad identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego z uwzględnieniem ryzyka koncentracji oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem.* Ponadto w Banku funkcjonują *Zasady identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem.*

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym to proces ciągły, opierający się na okresowo weryfikowanych zasadach, których przestrzeganie ma na celu zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej, co można osiągnąć dzięki podejmowaniu odpowiednich działań zabezpieczających w dwóch podstawowych obszarach: ryzyka pojedynczej transakcji, ryzyka portfela kredytowego. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej. Ustalone limity kredytowe zostały zachowane.

Ryzyko płynności.

Zasady zarządzania ryzykiem płynności regulują *Zasady identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka płynności w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem*.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz mogące się pojawić potrzeby w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością w odniesieniu do pozycji bilansowych i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2018 r. ryzyko płynności pozostawało na bezpiecznym poziomie.

Ryzyko operacyjne.

Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku zawiera *Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem*. Zasady zarządzania tym ryzykiem zostały opracowane zgodnie z zaleceniami „Rekomendacji M”. Przyjęte cele strategiczne zostały określone w *Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Jedwabnem*.

Głównym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja ryzyka poniesienia straty, która może być spowodowana nieadekwatnym lub błędnym działaniem procesów, ludzi i systemów lub też czynników zewnętrznych. W celu ograniczenia ryzyka operacyjnego Zarząd Banku wprowadził *Procedurę ponownego rozpoczęcia działalności Banku w przypadku awarii systemu informatycznego lub katastrofy*.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka;
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu;
- 3) likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych;
- 4) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych w aplikacji programu informatycznego Novum Bank Enterprise - RIRO – Rejestrze Incydentów Ryzyka Operacyjnego, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który pozwala na pełną analizę zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego wraz z analizą strat bezpośrednich i pośrednich.

ZESTAWIENIE LIMITÓW I DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE RYZYKA

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2018 r.
Podstawowe składniki bilansu		(w tys. zł)
1.	Suma bilansowa	85 269
2.	Fundusze własne dla celów norm ostrożnościowych	11 545
3.	Zobowiązania ogółem , w tym:	72 260
	Zobowiązania wobec sektora finansowego	0
	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	67 908
	Zobowiązania wobec sektora budżetowego	4 352
4.	Należności ogółem, w tym:	56 756
	Należności wobec sektora niefinansowego	38 244
	Należności wobec sektora budżetowego	5 861
5.	Należności wobec sektora finansowego	12 651
6.	Należności z tytułu papierów wartościowych	24 803
Podstawowe składniki rachunku wyników		
7.	Wynik finansowy brutto	902
8.	Wynik finansowy netto	712
9.	Wynik odsetkowy	2 454
10.	Wynik z prowizji	837
11.	Koszty działania	2 253

Wskaźniki dotyczące ryzyka kredytowego

Wskaźnik		Maksymalna wysokość limitu	Wysokość wykorzystania wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
Ryzyko kredytowe				
1.	Udział kredytów w sumie bilansowej	70,00%	51,73%	74%
2.	Udział należności zagrożonych w portfelu	5,00%	0,00%	0%
3.	Współczynnik kapitału podstawowego TIER I (CET I) %	Min.10,00%	24,62%	41%
4.	Współczynnik kapitału TIER I (%)	Min.11,875%	24,62%	48%
5.	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	Min.13,875%	24,62%	56%
Ryzyko koncentracji zaangażowani				
1.	Udział „dużych ekspozycji” (300% f.wł.)	34 635,40	7 805,00	23%
2.	Udział największego zaangażowania wobec klienta lub grupy powiązanych klientów w kapitale uznanym (25 % f.wł.)	2 886,28	1 811,00	63%
3.	Limit – zaangażowanie wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, składających się co najmniej z jednego banku krajowego, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego – zgodnie z art. 71 ust 1a, 1b, 1c (100% f. wł.)	1 154,51	0,00%	0%

wskaznik		Maksymalna wysokość limitu	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018r.
Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych (zgodnie z Rekomendacją T)				
Limity związane z maksymalnym zaangażowaniem w detaliczne ekspozycje kredytowe				
1.	Maksymalne zaangażowanie w detaliczne ekspozycje kredytowe do portfela kredytowego ogółem	20,00 %	15,37 %	77%
2.	Maksymalny udział detalicznych ekspozycji kredytowych w sytuacji zagrożonej w portfelu detalicznych ekspozycji kredytowych	2,00 %	0,00 %	0%

wskaznik		Maksymalna wysokość limitu	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie				
Wskaźniki ograniczające ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczone hipotecznie				
1.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie – wg wartości nominalnej/kredyty i pożyczki - wg wartości nominalnej	70,00 %	50,35 %	72 %
2.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych – wg wartości nominalnej/kredyty i pożyczki - wg wartości nominalnej	5,00 %	2,82 %	56 %
3.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych – wg wartości nominalnej/kredyty i pożyczki - wg wartości nominalnej	70,00 %	47,53%	68 %
4.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach mieszkaniowych – zagrożone - wg wartości nominalnej/kredyty i pożyczki - wg wartości nominalnej	1,00 %	0,00 %	0 %
5.	Ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach komercyjnych – zagrożone - wg wartości nominalnej/kredyty i pożyczki - wg wartości nominalnej	1,00 %	0,00 %	0 %

Wskaźniki dotyczące ryzyka płynności

Wskaźniki płynności		Limit	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
1.	Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	min 0,60	3,13	19 %
2.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	min 1,00	3,18	31 %
3.	Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min 1,00	3,18	31 %
Wskaźniki zabezpieczenia płynności				
1.	Aktywa płynne/Aktywa – wg wartości bilansowej (%)	min 20,00%	34,62%	58 %
2.	Aktywa płynne/Depozyty niestabilne (ponad osad) (%)	min 100,00%	268,19%	37 %
3.	Aktywa płynne/Zobowiązania pozabilansowe udzielone (%)	min 100,00%	18 748,89%	1 %
4.	Kredyty – wg wartości nominalnej/Aktywa – wg wartości bilansowej (%)	max 70,00%	52,34%	75 %
5.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone /Aktywa – wg wartości bilansowej (%)	max 10,00%	0,18%	2 %
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej				
1.	Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem (%)	max 35,00%	11,73%	34 %
2.	Zobowiązania wobec sektora finansowego/Aktywa – wg wartości bilansowej (%)	max 10,00%	0,00%	0 %
3.	Kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego/Aktywa – wg wartości bilansowej (%)	max 10,00%	0,00%	0 %
Wskaźniki finansowania aktywów				
1.	Depozyty od banków/Aktywa- wg wartości bilansowej(%)	max 10,00%	0,00%	0 %
2.	Depozyty/Kredyty; skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje (%)	min 100,00%	161,80%	62 %
3.	Depozyty stabilne/Kredyty; skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje (%)	min 90,00%	137,13%	66 %
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych				
1.	Depozyty stabilne (50 % ich wartości) + Fundusze własne/Należności z tytułu kredytów, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat (%)	min 100,00%	331,49%	30 %
2.	Należności z tytułu kredytów, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje o terminie zapadalności powyżej 5 lat (%) / Kredyty , skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje ogółem (%)	max 65,00%	28,71%	44 %
Współczynniki miar nadzorczych				
1.	M1 Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	0,22	0,35	63 %
2.	M2 Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,10	2,35	47 %

Wskaźniki dotyczące ryzyka stopy procentowej

Lp.	Wskaźnik stopy procentowej	Limit	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
1.	Limit wskaźnika: luka skumulowana/wartość bilansowa aktywów	20,0 %	12,8 %	64 %
2.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych (+/- 100 p. b.)	6,0 %	5,1 %	85 %
3.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych (+/- 100 p. b.)	5,0 %	4,0 %	80 %
4.	Limit na zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych (+/- 200 p. b.)	2,0 %	1,0%	50 %
5.	Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do wyniku odsetkowego (+/- 50 p. b.)	35,0 %	24,1 %	69 %
6.	Limit strat z tytułu opcji klienta w relacji do funduszy własnych	2,0 %	0,2 %	10 %

Wskaźnik dotyczący ryzyka operacyjnego

Lp.	Wskaźnik	Limit	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
1.	Łączna roczna strata operacyjna brutto w wysokości nie przekraczającej 30 % wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	123,58	0,0	0 %

Wskaźniki dotyczące adekwatności kapitałowej

Lp.	Wskaźnik	Limit	Wartość wskaźnika na 31.12.2018 r.	Poziom wykorzystania limitu na 31.12.2018 r.
1.	Limity alokacji wymogów w funduszach własnych:	80,0 %	32,5 %	41 %
	ryzyko kredytowe	50,0 %	28,9 %	58 %
	ryzyko operacyjne	10,0 %	3,6 %	36 %
	ryzyko stopy procentowej	3,0 %	0,0 %	0 %
	ryzyko płynności	2,0 %	0,0 %	0 %
	ryzyko koncentracji	2,0 %	0,0 %	0 %
	ryzyko kapitałowe	1,0 %	0,0 %	0 %
	ryzyko wyniku finansowego	2,0 %	0,0 %	0 %
	ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	5,0 %	0,0 %	0 %
	pozostałe ryzyka	5,0 %	0,0 %	0 %